

W związku z tym zwykle uważa się, że przedni meridian pośrodkowy (*J*) należy do systemu *Yin*, a tylny pośrodkowy (*T*) - do systemu *Yang*.

Główny regulator tylny zaczyna się w miednicy mniejszej i wychodzi w środku odległości między kością guziczną a odbytem (punkt *Changqiang*, T1), skąd jedna gałąź kieruje się do nerki, a druga biegnie w górę po tylnej linii pośrodkowej, dając odgałęzienie do mózgu i kończy się punktem *Yinjiao* (T28), leżącym na dziąśle, pod wargą górną.

Jako „cudowny kanał” ma on punkt *LO*, który jednocześnie jest punktem wejścia *Changqiang* (T1) i punktem wyjścia *Yinjiao* (T28).

Meridianem tym kieruje punkt rządzący *Houxi* (IG3) razem z punktem tworzącym parę *Shenmai* (V62).

Pod względem funkcjonalnym główny regulator tylny jest ważny jak ten, którego punkty tworzą segmentową wspólnotę z rozlicznymi narządami, za pomocą których można w sposób ukierunkowany oddziaływać na właściwy narząd. Oddziaływanie na punkty dolnego odcinka tego meridianu wywołuje najsilniejszy wpływ na autonomiczny układ nerwowy, a na obszarze głowy - na mózgowie. Szczególnie ważną rolę odgrywają meridiany pośrodkowe w zabiegach stosowanych u dzieci. Według tradycyjnych wyobrażeń meridian ten przyczynia się do harmonii pomiędzy funkcjami, przede wszystkim wpływa na meridiany typu *Yang*; a więc głównie na siłę fizyczną.

Na meridianie znajduje się 28 PA. Niżej wymieniamy PA najczęściej wykorzystywane przy MRT:

T1 *Changqiang*, (wzrastanie siły) - w środku odległości między kością guziczną a zewnętrznym zwieraczem odbytu. T.A.: gałązki wewnętrznych tętnic płciowych i nerwu płciowego. W s k a z a n i a : choroby odbytnicy i tylnego kanału odbytowego.

T2 *Yaoshu*, (punkt *shu* lędźwi) - nad wejściem w kanał krzyżowy. T.A.: gałązki pośrodkowej tętnicy krzyżowej i gałązki splotu krzyżowego. W s k a z a n i a : zapalenie korzeni lędźwiowo-krzyżowych, choroby narządów moczowo-płciowych i odbytnicy.

T3 *Yaoyangguan*, (*yao* - lędźwie, wrota *yang*) - między wyrostkami kolczastymi kręgow L_4 - L_5 . T.A.: tylne gałązki tętnicy lędźwiowej i splotu lędźwiowego. W s k a z a n i a : zapalenie korzeni lędźwiowo-krzyżowych, choroby narządów moczowo-płciowych i jelita grubego.

T4 *Mingmen* (*min-meń*), (wrota życia) - między wyrostkami kolczastymi kręgow L_2 - L_3 . T.A.: jak wyżej. W s k a z a n i a : bóle głowy, zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych u dzieci, kolka jelitowa, bóle w okolicy lędźwiowej, hemoroidy, upławy, nietrzymanie moczu, zmazy (polucje), impotencja, bezsenność, szum w uszach, zespoły asteniczne.

T5 *Xuanshu*, (wisząca kolumna) - między wyrostkami kolczastymi kręgow L_1 - L_2 . T.A.: jak wyżej. W s k a z a n i a : bóle lędźwiowe (lumbalgia), choroby żołądka i jelit.

T11 *Shendao* (*szeń-dao*), (boska droga) - między wyrostkami kolczastymi kręgow D_5 - D_6 . T.A.: tylne gałązki tętnicy międzyżebrowej, tylny nerw łopatki, tylne gałązki nerwów piersiowych. W s k a z a n i a : choroby serca, narządów oddechowych, bóle głowy, zespoły neurasteniczne, zapalenia jamy ustnej.

T12 *Shenzhu* (*szeń-czżu*), (kręgosłup) - między wyrostkami kolczastymi kręgow D_3 - D_4 . T.A.: zstępująca gałązka tętnicy poprzecznej szyi, tylne gałązki tętnic międzyżebrowych i nerwów piersiowych. W s k a z a n i a : choroby mózgu i rdzenia kręgowego, padaczka, lęki nocne, zespoły neurasteniczne, krwawienie z nosa.

T13 *Taodao*, (droga przemian) - między wyrostkami kolczastymi kręgow D_1 - D_2 . T.A.: jak wyżej. W s k a z a n i a : zapalenie korzeni rdzeniowych szyjno-piersiowych, zespoły neurasteniczne, migrena, psychozy reaktywne, choroby z gorączką.

T14 Dachui (*da-czżuj*), (wielki krąg) - między wyrostkami kolczastymi kręgów C₇-D₁. T.A.: jak wyżej. W s k a z a n i a : grypa, malaria, choroby płuc, krowotoki z nosa, osteochondroza szyjna, dysfunkcje endokrynologiczne. Jeden z głównych punktów oddziaływania.

T15 Yamen (*ja-meń*), (wrota milczenia) - na granicy owłosionej części głowy, między kręgiem C₁-C₂, w zagłębieniu utworzonym przez mięśnie czworoboczne. T.A.: gałązki tętnicy potylicznej i splotu szyjnego. W s k a z a n i a : bóle głowy, szum w uszach, zaburzenia mowy, zapalenie opon rdzeniowo-mózgowych, schorzenia jamy ustnej, krwawienie z nosa.

T16 Fengfu (*fen-fu*), (okolica wiatru) - ok. 30 mm powyżej tylnej granicy owłosionej części głowy, między kością potyliczną a I kręgiem szyjnym. T.A.: w głębi znajduje się wielki otwór potyliczny, przez który przechodzi rdzeń przedłużony. W s k a z a n i a : bóle głowy, bóle w okolicy szyjno-potylicznej, krwawienia z nosa, zapalenie krani, psychozy, następstwa wylewu krwi do mózgu, żółtaczką, zanik nerwu wzrokowego i inne choroby oczu; działanie obniżające gorączkę w przebiegu grypy i innych chorób z gorączką.

T17 Naohu (*nao-chu*), (drzwi mózgu) - na górnym brzegu guzowatości potylicznej, 1,5 cuna nad punktem *Fengfu*. T.A.: tętnica potyliczna i wielki nerw potyliczny. W s k a z a n i a : bóle głowy, zawroty głowy, zespoły neurasteniczne, choroby oczu.

T20 Baihui (*baj-chuej*), (sto spotkań) - 4,5 cuna za punktem *Shenting*. T.A.: anastomoza tętnicy skroniowej powierzchniowej i tętnicy potylicznej, gałązki wielkiego nerwu potylicznego. W s k a z a n i a : bóle głowy, zawroty głowy, zespoły neurasteniczne, niedokrwienie mózgu, wypadnięcie odbytnicy, hemoroidy. Jeden z podstawowych punktów oddziaływania.

T21 Qianding (*cjań-din*), (przednie wzgórze) - 3 cuny za punktem *Shenting*. T.A.: anastomoza powierzchniowej tętnicy skroniowej i gałązki nerwu czołowego. W s k a z a n i a : bóle głowy, zawroty głowy, padaczka, drgawki u dzieci, polipy nosa.

T22 Xinhui, (zespolecie czaszki) - 1,5 cuna nad punktem *Shenting*. T.A.: miejsce ciemiączka czołowego (wielkiego). W s k a z a n i a : bóle głowy, zawroty głowy, krwawienie z nosa, senność, niestrawność.

T24 Shenting, (boski dwór) - 3 cuny nad gładzizną, 0,5 cuna za granicą owłosionej części głowy. T.A.: gałązki tętnicy czołowej i nerwu czołowego. W s k a z a n i a : bóle czołowej części głowy, zawroty głowy, ostry nieżyt nosa, zapalenie gruczołu łzowego, wymioty, kołatanie serca, chwiejność emocjonalna, zaburzenia snu.

T25 Suliao, (podstawowa kość) - na czubku nosa. T.A.: grzbietowa tętnica nosa, nerw nosowo-rzęskowy. W s k a z a n i a : polipy nosa, nieżyt nosa, łzawienie, krwawienie z nosa, trądzik w okolicy nosa, zapaść.

T26 Renzhong (*zeń-czżuń*), (środek człowieka) - pod czubkiem nosa, w górnej 1/3 odległości pionowej bruzdy wargi górnej. T.A.: tętnica wargi górnej, druga gałązka nerwu trójdzielnego, i policzkowe gałązki nerwu twarzewego. W s k a z a n i a : nagła pomoc w przypadkach utraty świadomości, padaczka, zaburzenia psychiczne, nadkrwistość mózgu, tiki i przykurcze mięśni w okolicy ust i oczu, obrzęki twarzy, cukrzyca.

T27 Duiduan, (górną obwódka wargi) - bezpośrednio nad wargą górną, w miejscu przejścia skóry w błonę śluzową. T.A.: jak wyżej. W s k a z a n i a : podstawowe wskazania - jak wyżej, dodatkowe - żółtaczką i krwawienia z dziąseł, paradontoza.

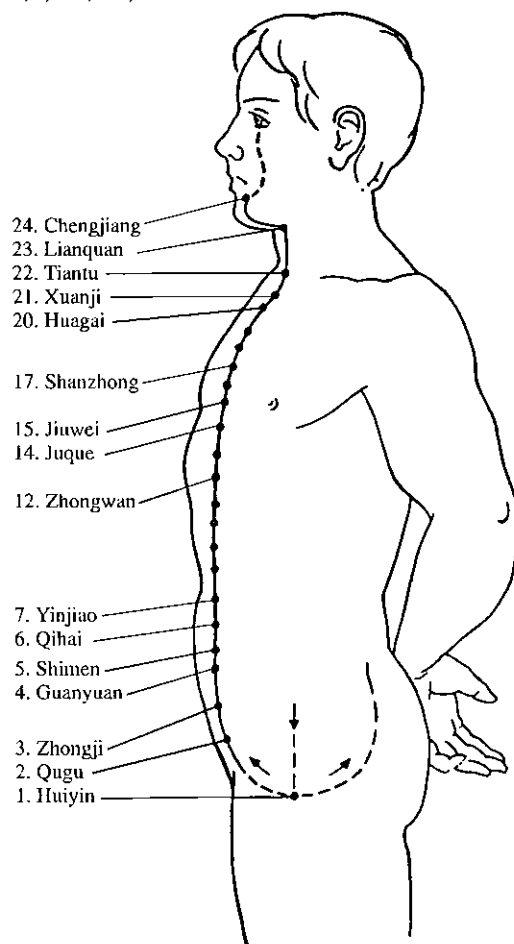
T28 Yinjiao, (skrzyżowanie dziąseł) - w środku linii na błonie śluzowej, w miejscu przejścia dziąsła w wargę górną, tj. w środku wędzidełka wargi górnej. T.A.: i pozostałe dane - jak wyżej.

**Główny regulator przedni (przedni meridian pośrodkowy),
(XIV, GRP, JM, CV) - J**

Główny regulator przedni jest jednym z „cudownych kanałów”, więc nie ma wszystkich punktów standardowych, które występują na innych meridianach (rys. 26). Ma on tylko punkt *LO*, który jest również punktem wyjścia *Chengjiang* (J24).

Główny regulator przedni (przedni meridian pośrodkowy) jest wprawdzie „cudownym kanałem”, ale ma punkt rządzący *Lieque* (P7), tworzący parę z punktem *Zhaohai* (R6).

XIV, J, JM, CV, GRP

Rys. 26

Wyobrażenie przebiegu meridianu głównego regulatora przedniego i jego podstawowe punkty.

Wspólnie z głównym regulatorem tylnym ma swój specyficzny cykl „małego krążenia” (w przeciwieństwie do cyklu „wielkiego krążenia”, który obowiązuje w dwunastu rzeczywistych meridianach). Oba te meridiany kontaktują się z cyklem „wielkiego krążenia” poprzez kanały wspomagające (wtórne).

Główny regulator przedni nie odpowiada żadnemu narządowi, ani specyficznej funkcji, a całokształt jego czynności sprowadza się do oddziaływania na meridiany typu *Yin*. Umownie można go podzielić na trzy części:

- dolna - od wżgórka łonowego do pępka, odpowiada przede wszystkim za czynności moczowo-płciowe;
- środkowa - od pępka do podstawy mostka; odpowiada za czynności pobudzające trawienie;
- górna - położona od podstawy mostka do wargi dolnej; odpowiada za czynności oddechowe.

Główny regulator przedni zaczyna się w okolicy krocza punktem *Huiying (J1)*, między moszną a odbytem u mężczyzn, a u kobiet - za spojeniem większych warg sromowych. Biegnie w górę po przedniej linii pośrodkowej przechodzi przez wżgórek łonowy, pępek, mostek i szyję, dochodzi do środka wargi dolnej. Na tej wysokości meridian rozwidla się, okrąża szparę i kieruje się do dolnego brzegu oczodołu. Na tym meridianie znajdują się 24 PA. Niżej wymieniamy PA najczęściej wykorzystywane przy MRT:

J1 Huiyin, (spłynięcie *yin*) - u mężczyzn między moszną a odbytem, u kobiet - między spojeniem większych warg sromowych a odbytem. T.A.: środek opuszki prącia, tu dzieli się wewnętrzna tętnica i nerw pośredni. W s k a z a n i a : nadmierne wydzielanie potu i zapalenie skóry w okolicy krocza, zatrzymanie moczu, zaparcia, brak miesiączki, impotencja, choroba odbyticy.

J2 Qugu, (zgięta kość) - pośrodku górnego brzegu kości łonowej. T.A.: dolna tętnica nadbrzuszną, gałązki tętnicy płciowej, nerw biodrowo-podbrzuszny. W s k a z a n i a : choroby narządów płciowych.

J3 Zhongji (*czżun-czżi*), (środkowy punkt szczytu) - 1 cun nad wżgórkem łonowym. T.A.: gałązki XII nerwu międzyżebrowego. W s k a z a n i a : te same.

J4 Guanyuan (*guan-juan*), (wrota źródła) - 2 cuny nad wżgórkem łonowym. T.A.: gałązki tętnicy i żyły nadbrzuszej, skórne gałązki XI i XII nerwu międzyżebrowego. W s k a z a n i a : choroby jelita cienkiego i narządów moczowo-płciowych, stany depresyjne.

J5 Shimen, (kamienne wrota) - 2 cuny niżej pępka. T.A.: skórne gałązki nerwów międzyżebrowych. W s k a z a n i a : te same.

J9 Shuifen (*szuj-feń*), (rozdzielacz wody) - 1 cun nad pępkiem. T.A.: w głębi znajduje się okrężnica poprzeczna. W s k a z a n i a : wodobrzusze, choroby jelit.

J11 Jianli, (opuszczone miejsce *li*) - 3 cuny nad pępkiem. T.A.: gałązki tętnicy nadbrzuszej, skórne gałązki nerwów międzyżebrowych, odpowiada znajdującemu się w głębi żołądkowi. W s k a z a n i a : choroby żołądka, wodobrzusze, skurcz przepony.

J12 Zhongwan (*czżuń-wań*), (środkowy kanał) - 4 cuny nad pępkiem. T.A. i pozostałe dane - jak wyżej.

J15 Jiuwei, (ogon gołębia) - 15 mm poniżej końca wyrostka mieczykowatego. T.A.: jak wyżej, w głębi znajduje się lewy płat wątroby. W s k a z a n i a : psychozy reaktywne, choroby żołądka, serca i płuc.

J17 Shanzhong lub Tanzhong (tań-czżun), (środek piersi) - na wysokości wcięcia stawowego V żebra (poziom brodawek sutkowych). T.A.: gałązki wewnętrznej tętnicy piersiowej, skórne gałązki nerwów międzyżebrowych. W s k a z a n i a : choroby płuc i przełyku.

J18 Yutang (juj-tan), (nefrytowy pokój) - odpowiada trzonowi mostka, na wysokości wcięcia stawowego IV żebra. T.A. i pozostałe dane - jak wyżej.

J19 Zigong (c-zy-gun), (purpurowy pałac) - na wysokości wcięcia stawowego III żebra. T.A. i pozostałe dane - jak wyżej.

J20 Huagai (chua-gaj), (wspaniała osłona) - odpowiada miejscu połączenia rękoności i trzonu mostka, na wysokości wcięcia stawowego II żebra. T.A.: gałązki wewnętrznej tętnicy piersiowej, skórne gałązki nerwów międzyżebrowych. W s k a z a n i a : choroby narządu oddechowego.

J21 Xuanji (sjuań-c-zi), (perłowy nefryt) - w centrum wcięcia jarzmowego mostka, na wysokości wcięcia stawowego I żebra. T.A.: skórne gałązki spłotu szyjnego, gałązki wewnętrznej tętnicy piersiowej. W s k a z a n i a : dychawica oskrzelowa, zapalenie migdałków podniebnych, obrzęki krtani, choroby przełyku i żołądka.

J22 Tiantu (tjań-tu), (niebiańska ścieżka) - w centrum wcięcia jarzmowego mostka, między mięśniami mostkowo-obojęczykowo-sutkowymi. T.A.: dolna tętnica tarczowa, skórne gałązki nerwów szyjnych. W głębi tchawica, za mostkiem - pień ramiennie-główny i łuk aorty. W s k a z a n i a : dychawica oskrzelowa, skurcz mięśni krtani, nieżyt gardła, zapalenie migdałków podniebnych, zaburzenia mowy, skurcz przełyku.

J23 Lianquan, (boczne źródło) - w szparze tworzącej się między dolnym brzegiem trzonu kości gnykowej a górnym wcięciem chrząstki tarczowatej. T.A.: górna tętnica tarczowa, zstępująca gałązka nerwu podjęzykowego, skórne gałązki spłotu szyjnego. W s k a z a n i a : zapalenie oskrzeli, dychawica, nieżyt gardła, wymioty, zapalenie języka, ślinotok.

J24 Chengjiang - w centrum bruzdy bródkowo-wargowej. T.A.: dolna tętnica wargowa, nerw bródkowy od trzeciej gałązki nerwu trójdzielnego. W s k a z a n i a : następstwa wylewu krwi do mózgu, zapalenie nerwu trójdzielnego, zapalenie nerwu twarzowego, opadanie powieki górnej, obrzęki twarzy, cukrzyca, bóle zębów, padaczka, zapaść.

Punkty małżowiny usznej

Punkty aurykularne układają się w pewnym porządku i u człowieka zdrowego niczym się nie wyróżniają. Według podanych wskazań punkt akupunktury ma powierzchnię blisko 2 mm²: badania histologiczne nie stwierdziły jakiegokolwiek ich specyficznej struktury. Podczas zachorowań ostrych odpowiednie punkty stają się bolesne przy uciskaniu, podczas chorób chronicznych na skórze małżowiny usznej można w odpowiedniej strefie zaobserwować pewne zmiany; ukazuje się łuszczenie, łuski, gruzelki, hiperemia i in. Zmiana wrażliwości skóry małżowiny usznej oznacza, nie tylko podwyższenie chorobliwości, ale i zmiany przewodnictwa elektrycznego tych odcinków skóry. ustalono, że punkty małżowiny usznej w stanie spoczynku mają niższy opór prądu stałego i wyższy potencjał elektryczny od odcinków otaczających i wskaźniki nie zależą od charakteru i wyrazistości procesów patologicznych.

W 1956 r. uczony francuski P. Nogier opracował kartografię małżowiny usznej z wskazaniem części ciała i narządów wewnętrznych, odpowiadających strefom małżowiny usznej. U podstaw aurykularnej somatopii leży pojęcie P. Nogiera o tym, że małżowina uszna podobna jest do ludzkiego embrionu, znajdującego się w macicy.

Zgodnie z P. Nogierem i z badaniami wielu uczonych na małżowinie usznej przedstawiona jest pełna somatyczna i wisceralna wrażliwość, symptomatyczny układ nerwowy, w okolicy mózgowej i in. Badania mechanizmów aurykularnej refleksoterapii poświęcono wiele prac różnych autorów (Tabejewa, D.M., Klimenko Ł.M., 1976; Durjanina R.A., 1982 i in.).^{50,51}

Nazwy punktów aktywnych małżowiny usznej podano odpowiednio do ich wpływu na funkcje tego lub innego narządu, a pewne punkty noszą tradycyjne nazwy chińskie.

AP22 Gruczoły wydzielania wewnętrznego - P o ł o ż e n i e : na podstawie i w części wewnętrznej wycięcia międzyskrawkowego; odpowiada, według Nogiera, nadnerczu, gruczołowi tarczycy i przytarczycy. **W s k a z a n i a :** choroby związane z zaburzeniem funkcji gruczołów wydzielania wewnętrznego; choroby ginekologiczne, zwłaszcza dysmenorea, amenorea, ból i świązanie sromu, adneksyt, choroby skóry; przeciwalergiczne i przeciwzapalne oddziaływanie przy chorobach zapalnych narządów oddechowych, dychawicy oskrzelowej, narządów płciowych i moczowych, zapaleniach stawów, chorobach systemu sercowo-naczyniowego. Chińscy lekarze stosują ten punkt do leczenia skutków poliomielita, a szczególnie skutków udaru.

Strefa przeciwskrawkowa.

AP30 Ślinianka przyuszna - P o ł o ż e n i e : na szczycie przeciwskrawka. **W s k a z a n i a :** świązanie, zapalenia ślinianek.

50 „Zarys metod wschodniej refleksoterapii”, Luwsan Gawaja - str. 432, wyd. Nowosybirsk, Nauka - Oddział Syberyjski, 1991.

51 „Przewodnik akupunktury”, D.M. Tabejewa - str. 560, wyd. Moskwa: Medycyna, 1980.